

šola in učiteljstvo doma in v javnosti ter nima nobenega čuta odgovornosti in vesti. Hvala Bogu, da jih je med treznimi in resnicoljubnimi stari malo. A vendar prizadevajo šoli in vzgoji veliko škodo. Po prečudnih načelih poščenja mečejo učiteljstvu v obraz klevete, da za njih nimamo besed. »Učiteljstvo je zlo za naše ljudstvo in našo deželo!« Clovek se vpraša, ali narekuje take stavke sovraštvo ali norost?! Kdor se je pregrešil zoper obstoječe predpise, naj ga zadene kazen. Toda navedejo naj se dejstva. Pavišalna sumničanja in natolcevanja bi pa trebalo tretirati kot anonimne ovadbe. Pavišalni napadi na učiteljski stan, ki opravljajo tako važno delo — vzgojo mladine

—, bi morali docela odpasti. Pribijam: Ni ga stanu, ki bi ne imel »garjavih ovc«. Zaradi teh pa še nihče ni upravičen obsoditi ves stan. Kdor pa tako postopa, ruši avtoriteto, brez avtoritete pa ni vzgojitelja. Dom, ki je sovražni šoli, poruši vse, kar zgradi šola. V interesu vzgoje ne žne slovenske mladine je, da bi doma in v javnosti izostale kritike, ki bi mogle škodovati vzgojnemu prizadevanju učiteljstva.

Vzgoja naše mladine nam mora biti najvišji cilj. Resničen vzgojni in učni uspeh pa je samo v harmoničnem sodelovanju šole in doma. — a —

Splošne vesti

JUBILEJNI KONCERT IN RAZSTAVA TRBOVELJSKEGA SLAVČKA

V nedeljo 2. junija ob 16. uri bo praznovanje Trboveljskega slavčka svoj desetletni obdobje. Izvajal bo v veliki dvorani Sokolskega doma v Trbovljah koncert, na katerem bodo delali: Emila Adamiča, Antona Lajovicca, Slavka Osterca, Matija Tomca, dr. Danila Švare, Marija Kogojca, Ivana Grbca, Vasilija Mirka, Miroslava Krejčiča, Otokarja Šina in nekaj opernih solospelcev. Ob tej priložnosti bo položil zbor svoj obraz s tem, da bo v mali dvorani Sok. doma v Trbovljah v dneh 1. in 2. junija priredil razstavo. Razstava bo obsegala snov o 10 letnem umetniškem, propagandnem in humanitarnem delu T. S. Obe prireditvi bosta za učiteljstvo zelo poučni. Opozarjamo učiteljstvo na te prireditvi in pričakujemo vsaj od bližnjega učiteljstva polnoštevilni obisk. Uprava zbora bo izdala tudi primerno brošuro, iz katere bo razvidno vse zborovo delo v teku 10 let.

PEDAGOSKI POČITNIŠKI TEČAJ ZA UČITELJE V LJUBLJANI

Pedagoško društvo v Ljubljani pripravljajo tudi letos za učitelje pedagoški počitniški tečaj, ki se bo vršil v drugi polovici avgusta v Ljubljani. Tečaj bo trajal ves teden. Za predavatelje so naproseni: gg. Černejeva, Co-

pič, dr. Gogala, Jurančič, Kobilica, Kontler, Ledinek, Mencej, Pahor, Roš, Schmidt, Vodetova, Zor, dr. Zwitter. Predavali bodo predvidoma o naslednjih temah: Pouk v elementarnem razredu, strnjeni in predmetni pouk, pripravljen učil, indirektni pouk, zaposlitev šoli odraslih otrok, spoznavanje šolskega razreda, učitelj kot socialni delavec, smisel sodobnega pedagoškega prizadevanja, učitelji med seboj, učitelj na vasi, šola in starši, obče kultiviranje učiteljev, o poklicni vzgoji, državljska in narodna zavest. Podrobni program bomo objavili še pozneje.

Prijavnina za tečaj znaša 20 din, ki jih bodo udeleženci plačali na tečaju samem. — Prijave sprejema odbor Pedagoškega društva do konca junija. Naslov: Pedagoško društvo, Ljubljana, učiteljske.

Odbor Pedagoškega društva.

— Pedagoška centrala v Mariboru ima svoj občni zbor v nedeljo, dne 2. junija, ob 10. uri v slavnostni dvorani državne učiteljske šole v Mariboru. Vsi člani vabljeni.

— Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin v Ljubljani sklicuje izredni občni zbor, ki bo v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani, Miklošičeva cesta, dne 14. junija t. l. ob 19.30 uri radi spremembe pravil po zakonu o gospodarskih združenjih iz leta 1937. Uprava zadruga vabi vse članke k udeležbi.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUJ

— Lep dobiček »Nabavljalne zadruga državnih nameščencev v Mariboru«. Pod tem naslovom prinaša »Trgovski list« od 24. maja daljši članek, v katerem med drugim izvaja: »Nihče ne zamerja javnim nameščencem, da sežejo v bednem položaju, v katerem se nahajajo zaradi nezadostnih prejemkov, po samopomoči, po zadrugištvu. Ako bi javna roka, v prvi vrsti država, plačevala svoje nameščence tako, kakor to po svojem delu, po svoji vestnosti in po svoji potrebi zaslužijo, potem ne bi potrebovali svojih zadrug in naš

trgovci in obrtniki ne bi imeli tako hudega konkurenta, kakršni se dandanes nabavljajo zadrugištvu.«

— Kmet za šolstvo. Kmet Jęfta Klečkarič iz vasi Moravište pri Strugi je odstopil lastno hišo za šolo, že pred tremi leti. S svojo sedemčlansko družino se je umaknil v podstrešno sobico. Letos pa je občina na njegovo pobudo zgradila lepo in prostorno šolsko zgradbo z dvema učilnicama in stanovanjskimi prostori za učitelje. — »Kmetiški list« od 22. maja.

Mladinska matica

— mm Knjig Mladinske matice ne dobijo oni naročniki, ki niso plačali devet obrokov po din 2,50 za »Naš rod« in niso dodali še din 2,50 za knjige. Če želijo imeti knjige tudi oni naročniki, ki niso plačali vseh deset obrokov, morajo plačati še manjkajoče jim številke »Našega roda«.

— mm Poverjeniki, pozor! Deseti obrok za knjige MM mora biti nakazan najkasneje v prvem tednu junija. Šole prejmejo le toliko garnitur knjig, kolikor imajo letošnjih naročnikov, ki so plačali vseh deset obrokov.

— mm Mladinske pisateljice opozarjamo, da je razpisala svojčas Mladinska matica za mladinsko povest, ki bi bila primerna za otroke od 10. do 14. leta, din 3.000.— nagrade. Rok za vlaganje rokopišev poteče 1. novembra t. l. Podrobnejše informacije se dobijo pri tajništvu.

Učiteljski pevski zbor JUJ Emil Adamič

NASTOPI IN PEVSKE TURNEJE (Nadaljevanje)

V poslovnem letu 1939./40. ne beleži UPZ nobenega koncertnega nastopa, ker so nepredvidene zapreke ter trenutne težke razmere ovirale njegovo normalno delo in bile vzrok, da ni mogel izvesti vseh predvidenih nastopov. Upravni odbor zbora je o vseh teh težkočah poročal vodstvu sekcije s prošnjo, da obvesti o tem upravni in nadzorni odbor sekcije na seji, ki se je vršila zadnje soboto, ter vse predsednike sreskih društev, ki so se zbrali zadnje nedelje v Ljubljani na posvetovanje. Ker pa noče upravni odbor UPZ, da je tudi širše članstvo naše učiteljske organizacije informirano o težkih delovnih prilikah v tekočem poslovnem letu, podajamo na tem mestu kratek popis vsega, kar je delo zbora oviralo.

Takoj v začetku tekočnega poslovnega leta je upravni odbor zbora sklenil znižati število pevskih tečajev radi deficita iz prejšnjega poslovnega leta in prirediti samo nekaj nasto-

RAZPIS KNJIZEVNE NAGRADE MLADINSKE MATICE

Mladinska matica razpisuje za realno delo, ki naj bo primerno za mladino od 10. do 14. leta, nagrada v višini din 2.500.—

Delo naj obsega 5 do 6 tiskanih pol male osmerke. Snov naj bo aktualna in podana v kolikor mogoče beležiti obliko. Za nagrado pridejo v poštev le izvirna, še neobjavljena dela.

Rokopisi naj se pošljejo po pošti v dveh tipkanih izvodih popolnoma anonimno. Šele ob izidu tekmovanja, ki bo objavljen v »Učiteljskem tovarišu« in v dnevnem časopisu, se bodo javili avtorji z imeni in naslovi. Rok za vlaganje rokopišev poteče 15. januarja 1941.

Rokopise sprejema tajništvo Mladinske matice, kjer se dobijo tudi podrobnejše informacije.

Za odbor Mladinske matice:

Predsednik: Ivan Tavčar s. r. Tajnik: Albert Širok s. r.

pov izven Ljubljane, koncert v Ljubljani pa prenesti na koncertno sezono 1939./40.

Prvi pevski tečaj je UPZ lahko sklical šele meseca novembra, t. j. v petem mesecu tekočega poslovnega leta. V tem mesecu je UPZ šele pokrtil s dinarskim prispevkom sreskih društev in prispevki v turnejski fond svoj dolg iz preteklega poslovnega leta. Pevski tečaj v novembru je bil sklican na željo dirigenta samo za moški zbor in je bil dobro obiskan.

Drugi pevski tečaj je bil sklican za mesani zbor v času letošnjih božičnih počitnic, z namenom pripraviti se za nastop v Soštanju. Tamkajšnje sresko društvo je namreč naprosilo UPZ za sodelovanje pri proslavi 60 letnice svojega obstoja. UPZ je, kakor vedno rad, vzel prošnjo na znanje, sestavil koncertni program ter obvestil sresko društvo o vsem, kar je potrebno za izvedbo nastopa. Š tem nastopom je mislil zbor združiti nastop v Topolšici in Skofji Loki. Tajnik zbora je stopil v stik z upravnikom zdravilišča in dosegel dovoljenje za nastop pod zelo ugodnimi pogoji, dočim je nastop v Skofji Loki prevzela tov. Grumova. V začetku meseca februarja t. l. pa je sresko društvo v Soštanju sporočilo, da si je po treznem preudarku premislilo in da odpoveduje sodelovanje UPZ pri proslavi radi nekaterih tehničnih težkoč in težkih tre-

nutnih razmer. Upravni odbor zbora je moral zato preložiti tudi nastop v Skofji Loki, ker bi kot popolnoma samostojna prirediteljev ne prinesla toliko, da bi krili stroške, ki bi jih imeli z njegovim aranžiranjem, dočim bi v zvezi s šoštanjem kril vsaj nekaj stroškov. Upravni odbor zbora je moral postopati tako, t. j. zahtevati od aranžerjev, da nastopi krijejo vse stroške, ker je takrat UPZ razpolagal radi nerednega vplačevanja mesečnih prispevkov od strani sreskih društev vsoto din 100.— (ensto dinarjev), dasiravno je bilo faktično denarno stanje mnogo višje.

Zbor je začel misliti na izvedbo nastopa v Mariboru in Celju, stopil je v stih z mariborskim tovariši, bivšim svojim dirigentom tov. Pertotom in nekaterimi mariborskimi skladatelji. Ker je zbor uvedel za svoje članstvo predavanja o praktičnem delu v mladinskem zboru, je tov. Suligoj povabil UPZ v Trbovlje, da tam s svojim zborom seznanja naše članstvo z vsem potrebnim, kar mora znati dober dirigent mladinskega zbora. Istočasno bi UPZ sodeloval na proslavi 10 letnice Slavčka, z nekaj točkami pa tudi pri slavnostnem delu velikega učiteljskega zborovanja, ki se je vršilo v istih dneh v Trbovljah. Ostali čas je mislil zbor uporabiti za dokončani študij mariborskega koncertnega programa. Odbor je sestavil že koncertne programe za vse nastope, sklical s posebno okrožnico pevski tečaj v Trbovlje za 19., 20. in 21. aprila in dal članstvu vsa potrebna navodila. Aranzma prehrane, prenočišč in pevskega tečaja je prevzel tov. Suligoj.

Med pripravami, t. j. 10. aprila — 10 dni pred pevskim tečajem — je bil tov. Suligoj nenadoma vpklican na orožne vaje in upravni odbor je moral odpovedati sodelovanja v Trbovljah, oz. preložiti jih na poznejši čas ter sklicati pevski tečaj v Ljubljani v nadi, da prejme iz Maribora pozitiven odgovor. Iz izjave, podane v »Učiteljskem tovarišu«, je razvidno, da bi UPZ kljub stroškom prišel v Trbovlje, ako bi prireditelji to izrecno zahtevali oz. zaprosili. Za pevski tečaj v Trbovljah se je prijavilo 64 članstva, kar kaže veliko zanimanje za predavanje o praktičnem delu v mladinskem zboru ter željo po sodelovanju na učiteljskem zborovanju. Radi pomanjkanja časa upravni odbor zbora ni mogel in ni smel drugače postopati.

16. aprila je predsednik sreskega društva za Maribor — mesto, tov. Hočevar Ciril v posebnem dopisu odsvetoval UPZ v sporazumu z ostalimi mariborskimi tovariši prirediteljev nastopa v Mariboru v maju, ker trenutne prilike niso ugodne, svetoval pa je izvedbo nastopa v jeseni. Iste pomisleke je sporočil zboru tudi tov. Pertot, ki se je zelo zavzemal za naš nastop v Mariboru. — Odpoved za nastop v Mariboru je prišla toliko prepozno — 17. aprila — da upravni odbor pevskega tečaja za 19., 20. in 21. istega meseca ni mogel več preklicati.

Upravni odbor zbora je torej stremel za tem, da se ni vršil noben pevski tečaj brez določenega namena, zbor bi v normalnih razmerah beležil v letošnjem poslovnem letu šest lepih nastopov. Zato je lahko ugotoviti, da so samo nepredvidene zapreke ovirale njegovo normalno delo in bile vzrok, da ni mogel izvesti svojih nastopov in da je članstvo na pevskih tečajih pridobilo toliko znanja, da bo v jeseni, ko bo proslavljalo 15 letnico

svojega obstoja, z malim številom pevskih vaj in najnižjim stroški lahko izvedlo nastope v Ljubljani, Mariboru in Celju ter drugih večjih krajih naše banovine.

Pri natančnem in podrobnem pregledu dela svojega stanovskega pevškega zbora od njegove ustanovitve pa do desetletnice, ugotovimo, da je zbor v tem času izvedel mnogo uspešnih koncertnih nastopov doma in v tujini. O pomenu teh in ostalih nastopov za naš stan, organizacijo in slovensko glasbo bomo govorili v prihodnjem članku. Splošne ugodne prilike tedanjega časa so delovanje in napredki zbora samo podpirale in pospeševale, kar pa se je ob desetletnici mahoma spremenilo. Odhod starejših pevcev, znižanje prejemkov, premeščanje učiteljstva, množestveno vstopanje mlajšega učiteljstva iz oddaljenih krajev, posebno pa iz dneva v dan naraščajoče neugodne življenjske prilike, so začele ovirati delo v zboru, vendar pa ne toliko, da bi moral svoje delo popolnoma ustaviti. Priredil je še nekoliko nastopov doma, koncertni turneji po Srbiji, Dalmaciji in Bosni ter sodeloval na velikem učiteljskem zborovanju v Rogški Slatini, na proslavi 20 letnice našega osvobođenja (obmejna učiteljska društva) ter na proslavi 50 letnice ustanovitve skupne slovenske učiteljske organizacije v Ljubljani. Od ostalega dela naj omenimo še izdajo dveh glasbenih edicij (»Mladina« in »Materinski dan«).

Ako hočemo točno presoditi delo UPZ, moramo pogledati nekoliko po drugih pevskih družinah. Če dancs že ostali pevski zbori, ki imajo vse članstvo v svojih sedežih, dobro pretehtajo in premislijo, preden izvedejo kak nastop, koliko bolj previdno mora delati naš stanovski zbor, ki ima članstvo raztreseno po širni Sloveniji, ki se zbira vsak drugi ali tretji mesec k pevskim vajam in ki mora za vsak pevski tečaj odšteti nekaj tisočakov, a za dober koncertni nastop ni dovolj samo en pevski tečaj.

Zrtve, ki jih polagata skupno UPZ in slovensko učiteljstvo na polje naše narodne prosvete in glasbene kulture, so velike, saj je naš stanovski pevski zbor izvedel vse svoje dosedanje delo z lastnimi fizičnimi žrtvami in ob veliki podpori slovenske učiteljske organizacije, a brez vsake podpore od strani merodajnih oblasti. Zato je slovenski učitelj tudi na tem polju svojega udejstvovanja lahko ponosen na svoje delo.

Šolski radio

— r Petek, 7. junija: Pokrajinska oddaja iz Skofje Loke. Izvajajo učenci ljudske šole. Vodi učitelj Janko Sichel. — Razpored: Skofja Loka v preteklosti. Razgled po njeni okolici. Skofja Loka — danes. — Po beli cesti v pisano Loko. O šola, na Sorškem polju bel labod! Obrt in industrija. Klobuk »Piccadilly« so v Loko naredili. Mesto je zgodovinski spomenik. Muzej. Slikovita okolica (starodavni grad, kočna na Ljubniku), obširna smučišča, tople vode, vabijo izletnika, letoviščarja, da v Loko gré.

— r Kmetijski radio. V nedeljo, 2. junija, ob 17. uri: Gospodarska navodila in tržna poročila.

Štanovska organizacija JUJ

Vabila

— JUJ — SRESKO DRUŠTVO NOVO MESTO bo zborovalo dne 8. junija 1940., ob 9. uri na ljudski šoli v Novem mestu. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. Poročila funkcionarjev in referentov. 3. Predlogi za banovinsko skupščino in izvolitev delegata. 4. Referat tov. Angele Vodetove »Položaj in naloge slovenske učiteljske«. 5. Slučajnosti.

Časi so taki, da se moramo v marsičem temeljito in z vsro resnostjo pogovoriti, zato je udeležba za vse člane strogo obvezna. Zaradi važnosti predavanja, ki je na dnevnem redu, pa vabimo tudi vse nevčlanjene tovarišice. — Odbor.

— JUJ — SRESKO DRUŠTVO KAMNIK bo zborovalo v soboto 8. junija 1940., ob 9. uri v Domžalah. Dnevni red: 1. Poročila društvenih funkcionarjev. 2. Volitev delegatov za banovinsko in glavno skupščino; predlogi za skupščino. 3. Razgovor o šolskih vprašanjih. 4. Predavanje tov. Gostinčar Ane: »Državljska in narodna vzgoja otrok« in okraj. šol. nadzornika C. Drekonje: »Zemljinost in zgodovina v službi narodne vzgoje«. 5. Slučajnosti. — K polnoštevilni udeležbi vabi odbor.

Poročila

SALEŠKA DOLINA OB 60 LETNICI

Teško zasleđiš v »Učiteljskem tovarišu« daljše poročilo o delu in uspehih učiteljstva v Saleški dolini. Kaj, mar tam sploh ne delajo? Je to društvo le še — na papirju? Ne, ne. Samo tiho in složno rešuje društvo vsa pereača vprašanja, ki zadevajo ob pouk, odnos šole do doma ter naših zahtev do ureditve gmotnega položaja celokupnega stanu. A vsi ti sklepi lo je interno društveni ter se radi pičlo odmerjenega prostora v našem listu ne raztegnajo na dolgo.

A šestdesetletnica saleškega učiteljskega društva v Soštanju je bila po svoji zasnovi in izpeljavi tako močna in impozantna, da ji lahko dovolimo par vrstic. V veliki dvorani Sokolskega doma v Soštanju je predsednik tov. Kramer Franc otvoril zborovanje s pozdravom na vse učiteljske našega sreza. Njegov uvodni govor, kratak in jednat, prežet pri vsaki besedi z ljubeznijo do dela in bor-

ben za dosego naših pravic. Nekako trpko nas je potolažil, da naša borba za ureditev gmotnega položaja ni najnovejšega datuma, baje da so že naši dedje imeli iste križe in težave, kar so pričali predsednikov citati iz raznih poročil, listov in revij za 90 let nazaj.

V široko zasnovanem, številčno izbornu podpitem referatu je upravitelj meščanske šole v Soštanju g. Hribernik Franc nakazal ves razvoj in napredek društva in šolstva v 60 letih njegovega obstoja. Njegovo izvajanje je bilo dosledno, najboljši dokaz zato je bila tišina v dvorani za časa govora in pa aplavz, s katerim smo drugače pri nas skromni. Mislim, da izraža splošno željo: takih predavateljev nam še in še dajte!

Sledilo je situacijsko poročilo z dopisi in resolucijo, kar je podal neumorni in požrtvovalni tov. Vreže Jurij. S tem je bil uvod v najlepše presenečenje dneva končan.

Na društveni oder je prikorakal mladinski zbor ljudske šole v Soštanju pod vodstvom tov. Vrežeja. Temu zboru je sledil še pevski zbor meščanske šole, ki ga je vodil tov. Braz Valter. Ne bi se rad spuščal v podrobno oceno obeh zborov, niti stavljal prvega pred drugega; za nas je važno, da je vse učiteljstvo spontano odobrvalo ves program, točko za točko. Dvorana je s svojo akustično zgraditvijo pripomogla do še večjega uspeha. Mladini mešč. in ljudske šole se je zahvalil za užitek tega dneva nadzornik gosp. Arrigler Anton in predsednik društva.

E! Vreže in Braz! Preveč je bilo doživetega, da bi se kdo spomnil na vaju, na vajin trud in delo, pa naj bo tu: najlepša hvala za vse od vseh!

V sporedu smo slišali: Adamiča, Beethovna, Gobca, Krmoljca in Pregla. Višek vsega je bila Meholova v C-duru zapeta »Molitev za vladarja«. Pela sta oba zbora skupaj, doživeto, široko, močno.

Oficijelni del je bil končan ob štirinajsti uri.

Skupni obed, Menda smo potrebovali 60 let, da smo prišli do zaključka, da družabni del zborovanj največ pripomore k osebnemu spoznanju našega članstva, k najenostavnejši izmenjavi misli brez vseh olupšav in predsodkov. Tu so se razgovorile tovarišice in tovariši, ki se na zborovanjih nikdar ne javijo k besedi, a smo videli, da imajo prave misli in vtise.